

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 12.50, za ino-
zemstvo D 20.50, dostavljen na dom
D 14.—, na inkasnice D 12.50.
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prisoj. desno. Tele-
fon št. 24. — Št. 15 poštnekeval
vašev št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Kokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, sreda 6. junija 1923.

Številka: 125

Več načelne jasnosti!

V skupščini se je pričela debata o vladni deklaraciji, ki obeta biti precej ostra in napeta. Ob taki priliki se v vseh parlamentih razvežejo jeziki in gospodje ministri slišijo lekcije, ki navadno niso laskave in prijetne. Tem živahnjejša je debata v naši skupščini. Radikalni listi so sicer polni hvalje o najnovejšem državniškem dokumentu g. Pašića, opozicija — všteti tudi takozvane »blagodejne« opozicionalce — pa si je dovolila biti skeptična in namerava podvreči deklaracijo kirurškemu nožu. Vsi vodilni listi so prinesli obsežne komentarje, ki v o-
stašem ne povedo nič novega. Lahko pa rečemo, da deklaracija ni nikogar zadovoljila, celo samih radikalcev ne. Znano je, da sta se v radikalnem klubu razvili dve skupini, ki bi se hoteli razlikovati celo po načelih. Ena skupina je namreč načelno za to, da se sklene s federalisti sporazum, ako je sporazum sploh mogoč, druga pa je načeloma proti paktiranju z Radićem, tolerira pa nasprotnika iz povsem praktičnih razlogov: da namreč ne rolni preveč nad vladajočimi, ampak jim med štirimi očmi celo stisne roko in se prijazno nasmehne. Zaman čakamo, kedaj se bodo načela zjasnila, zaman ugibamo, kakšne bodo konture »sporazumne« urejene države. Radikalnemu staljšču manjka jasnosti; ta nejasnost je dobila klasičen izraz v oni točki vladne deklaracije, ki se tiče notranje-političnega problema. Razumemo klerikalce in njihove zaveznike, da jim je vladna izjava vodena in dvorezna. Taka je v resnici in je nepotrebno opravičevanje z neko duhovito taktiko, s katero nočejo nikogar odbijati, obenem pa želijo ohraniti dosežanje uspehe. S samim zavlačevanjem se problema ne bo rešilo, in če je ta problem res tako važen kakor ga smatrajo — ga ne bo mogoče odpraviti z metodami Meternichove diplomacije, ki je drugače mislila in drugače govorila. Prej ali slej mora priti k načelnemu razčiščenju in tu je mogoč ali obojestranski kompromis ali pa popolen razhod.

Kar pove o tem vladna deklaracija, je tako nejasno, da se da primerjati samo s preperelimi dokumenti tajne diplomacije. Ali obstoja problem ali ne obstoja? Ali ga je treba rešiti v smislu državnega unitarizma, ali pa je mogoče popustiti do federalizma? Če se radikalci pogajajo glede rešitve tega problema, morajo vedeti, da sta mogoča zgolj dva pota: ali sprejeti ponudbo federalistov in skušati doseči kompromis, ali pa vladati proti njim.

Radićev govor v Gračnici je zopet nov dokaz federalistične »lojalnosti« in Radićevih »pojmov o sporazumu«. Če radikalci mislijo, da bi z eventualno revizijo ustave, ki bi se ne mogla izvršiti na račun državnega edinstva, ustavili tok Radićeve demagogije, tedaj jim odrekamo političen instinkt in državniški razum. Trenutki za to so že zdavnaj zamujeni. Danes nam je treba predvsem jasnosti v načelnih vprašanjih: ali naj pri eventualni preureditvi države govore rebeli, ki vlačijo po fleh kraljevo ime, ali pa se vlada drži striktno zakonov in ustave ter prepreči vsako politično akcijo, ki bi se reševala izven parlamenta in proti parlamentarnim metodam. Z nedoslednostjo in tajno diplomacijo radikalci samo podpirajo razna protiparlamentarna in teroristična stremjenja.

Če sporazum z Radićem ni mogoč in

Deklaracijska debata v narodni skupščini.

Beograd, 5. jun. Včeraj dopoldne se je pričela v narodni skupščini debata o vladni izjavi. Demokrat Rafajlović se čudi, da deklaracija ne omenja niti z besedo vidovdanske ustave, daši so se radikalci baš pri volitvah gerirali kot njeni edini čuvarji. Večina naroda je za edinstveno državo, ki je zasigurana z vidovdansko ustavo. Pogreša tudi emembo Rusije. Vkljub Leninu in Trockemu nam mora biti jasno, da bo ruski narod po svojem preporodu nudil ogromno korist vsemu človeštvu. V nadaljnjem govoru se dotika notranjepolitičnih vprašanj, radikalnih kupčij z Nemci na račun narodnih interesov, razpusta nacionalističnih organizacij v Sloveniji. Uradniško vprašanje obravnava vlada neresno.

Iz finančnega odbora.

Beograd, 5. jun. Finančni odbor je včeraj popoldne z večino glasov sprejel kredite ministrstva narodnega zdravja, notranjega, prometnega, finančnega, vojnega in gradbenega ministrstva. Prihodnja seja je jutri popoldne.

V razpravi je vprašal posl. dr. Kumanudi, zakaj je vlada kupila otok Lo-

Musliman Kulenović govori proti ustavi, o nezakonitostih napram Turkom itd. Med njegovim govorom so si bili nenkrat muslimani in radikalci v laseh in nastalo je divje kričanje. Predsednik je pomiril svoje radikalne tovariše.

Demokrat Kujundžić je govoril o razmerah v južni Srbiji in o postopanju tamšnjih oblasti.

Nemec dr. Hans Moser je hotel naslikati nemško izzivanje v Pruju v povsem nedolžni luči in zvrčal vso krivdo za dogodka na Slovence. Posl. Rafajlović je konstatiral, da so njegovi podatki točni in je zahteval preiskavo.

Govoril je še posl. Vukosavljević (demokrat) o razmerah v južni Srbiji. — Prihodnja seja danes.

krum. Ta otok je po mirovni pogodbi pripadel nam, ker je bil last Windischgraetza, ki je član cesarske hiše. Min. dr. Marković je izjavil, da je bil Windischgraetsov zakon morganatičen, v skladu s katerim ni bil član cesarske hiše.

Nova stranka za južno Srbijo?

Zagreb, 5. junija. »Jutranji list« javlja iz Beograda: Demokrati poslan- ci iz južne Srbije Ošević, Aršić in Božević pripravljajo ustanovitev macedonske stranke. Upajo, da jih bodo podpirali tudi radikalci iz južne Srbije in računajo že sedaj s poslanci Puzderićevcem,

Hadži Aleksićem in Mito Dimitrijevićem. Politika nove stranke bo državotvorna, njen cilj izboljšanje položaja v južni Srbiji. Z džemijetovci za enkrat ne računajo, menijo pa, da bodo pridobili za svojo akcijo muslimanske kmete in delavce in jih iztrgali begom iz rok.

Italijani hočejo Reko oropati suverenitete.

Beograd, 5. junija. Iz zašesljivaga vira se poroča glede pogajanj v Rimu med našo in italijansko delegacijo, da nastopi že te dni glede mednarodnega položaja Reke znatna sprememba, ki bo imela senzacionalen značaj. Zdi se, da namerava italijanska vlada predložiti

naši vladi stvarni načrt, ki bi izzval predrugačenje mednarodnih pogodb, ki urejajo reško vprašanje. Italija želi reško vprašanje rešiti tako, da bi se ukinila samostojnost Reke. To bi se naj zgodilo sporazumno z našo državo.

Zopet modre uniforme za mornarje.

Beograd, 5. junija. Na predlog ministrstva vojske in mornarice je kralj Aleksander podpisal ukaz o uredbi stare uniforme za mornarje, t. j. prejšnje modra uniforma z malimi premenami.

Dr. Korošec kot kurir.

Beograd, 5. junija. Dr. Korošec pojde že tekom razprave o vladni deklaraciji v Zagreb, da se dogovori z Radićem radi postopanja opozicije.

Poboji med fašisti in komunisti.

Rim, 4. junija. Po včerajšnji patriotični proslavi v Trstu so fašisti zasledovali komunisti in jih preiskali, če imajo orožje. Pri tem je bil en fašist od bežičnih komunistov zaboden. Pozneje je prišlo do spopada med fašisti in socialistično družbo, pri čemer so bili trije socialisti ranjeni.

Ekspozé novega poljsk. min. predsednika.

Varšava, 3. junija. V svojem ekspozéju v sejmju je min. predsednik Witos razložil program svoje vlade ter izjavil, da sedanja vlada, ki se opira na vse stranke, niti oddaleč ne misli na to, voditi proti narodnim manjšinam šovinistično politiko. Vlada si je v svesti, da želi celja javnost miru in redu, in ne bo vsled tega trpela nikakih legitimnih organizacij, ki bi hotele nastopati v javnosti s terorjem in silo. V zadevi zunanje politike so se po podpisu versailleske mirovne pogodbe medsebojno odnosaš med Poljsko in zapadnimi demokracijami poglabili. To velja zlasti glede Francije. Z

Nemčijo želi Poljska dobre sosedne odnose. Svojo državno posest pa, ki sloni ne samo na versailleski mirovni pogodbi, ampak tudi na politično-zgodovinskih in moralčnih pravicah, pa hoče čuvati z vseni sredstvi. Poljska vlada je prešinjena z odkritosrčno voljo za mir. V armadi vidi le garancijo za obstoj republike. Po kratki debati je sejm z 226 proti 171 glasovom izrekel vladi zaupnico.

Mussolinijev načrt volilnega zakona.

Rim, 4. junija. Mussolini je odobril načrt volilnega zakona, ki sloni na večin- skem principu z uporabo proporcionalnega sistema za manjšinske liste. Glasovalo bi se na nacionalni podlagi, to je cela država bi tvorila enotno volilno okrožje, da se ugotovi večina in manjšina. Za kandidatne liste oziroma za dodelitev manda- tov pa tvori vsak okraj zase volilno okrožje. Načrt uvaja uradne glasovnice.

BORZA.

Curij, 5. junija. (Izv.) Sklepni tečaj. Pariz 35.80, Beograd 6.90, London 25.63, Berlin 0.088, Praga 16.59, Milan 25.55, Newyork 554.25, Dunaj 0.0078 ena osmina, žig. krone 0.0078½, Budimpešta 0.1025, Varšava 0.0098, Sofija 6.05.

Zagreb, 5. junija. Pariz 530-535, Švica 1467.50-1472.50, London 376.50-378.50, Berlin 0.1225-0.1275, Dunaj 0.11425-0.11525, Praga 2.45-2.47, Milan 376-378, Newyork 81-82, Budimpešta 1.525-1.575, Bukarešta 42-44. — Valute: dolarji 80-81, lire 378, češke krone 240-242.

ako se ž njimi identificira ves hrvatski narod, tedaj je treba —. Ne amputirati, ker bi Beograd rezal tudi lastno meso, potrebna pa je vlada široke narodne koncentracije ali pa dobra nevtralna vlada, ki bo vsaj ščitila obstoječe zakone. Problem s tem ne bo rešen, preventivno pa bi bila onemogočena taka rešitev, ki bi pomenila bankerot ujedinjenja in osvo- bojenja. Spor um rešujejo danes ekstre- misti; s tem je treba računati. Terapija zastrupljenega organizma zahteva upo- rabo protistrupov. Kjer je telo dovolj močno, jih ustvarja samo.

Vsa debata o vladni deklaraciji se bo pravzaprav sukala okoli načelnih vpra- šanj in zato radikalci ne bodo mogli in smeli slepomišliti z načeli. Če Radić zo- pet in zopet dokazuje, da z njegovimi na- čeli ni mogoč realen kompromis, temveč hoče imeti Srbe in Srbijo pod sabo in biti enak Karadjordjevićem — tedaj je stali- šče dovolj jasno in se resni patrioti le vprašujejo: Kaj še čakajo? Čemu so be- sede, ko ni duha, ki bi preko besed spa- jal in združeval to, kar se da združiti?

Politične vesti.

* Debata o Stojadinovićevi finančni politiki. Dne 4. t. m. se je vršila v Beo- gradu konferenca bančne zveze, na kateri je bila zelo živahna debata o naši finan- čni politiki. Laza Marković je zagovar- jal politiko sedanjega finančnega mini- stra, ker je spravila naše gospodarstvo v štadij konsolidacije. G. Curčin je v imenu industrijske centrale kritiziral de- lovanje fin. ministra. Res je, da se mu je posrečilo priboriti zaupanje dinarju, ven- dar pa se ta politika ne more vzdržati, ker popolnoma ugonablja našo produk- cijo. Neprimerna deflacijska politika, ne- racionalno postopanje pri razdeljevanju kreditov za industrijo ter končno vedno menjavanje carinske politike upravljaajo industrijo in banke v težavni položaj.

* Nova poljska vlada ima za sedaj sle- deče skupine: narodne demokrate (98 po- slancev), poljsko ljudsko stranko (56), krščanske demokrate (43), Dubanowice- vo skupino (24), Matakiewiczovo skupino (4), skupaj 225 poslancev. Pridružila se bo najbrž še narodna delavska stranka (18) in skupina zmernih ukrajinskih kme- tov (5). V opoziciji so poljski socialisti (41), skupina Wyzwolanie (48), iz ljud- ske stranke izstopivša skupina Domb- sky (14), narodne manjšine (32), Stapi- nskega skupina (3), Okonova skupina (2), in komunisti (2), skupaj 192.

* Pred novo razorožitveno konferenco. Kakor se govori, namerava prezident Harding v kratkem sklicati novo veliko razorožitveno konferenco, na kateri bi se razpravljalo osobito o razorožitvi v zraku in na morju.

* Odkriti prevratni načrti francoskih monarhistov. Dne 1. junija zvečer se je v Parizu v dobro poučenih političnih kro- gih trdilo, da so hišne preiskave pri »camelot du roy« (francoskih fašistih), ki so napadli poslanca Mauseta, imele nepričakovan uspeh. Našel se je zanimiv podroben načrt o pripravah za prevrat v celi Franciji. Dalje so se našle pa tudi razne listine, iz katerih je razvidno, da stoje monarhisti v zvezi z raznimi zelo vplivnimi in uglednimi osebnostmi, ki jih tudi dejansko podpirajo.

* Rusija kapitulira? Iz Londona po- ročajo: Čičerin je brzojavil Krasinu, naj sporoči angleški vladi, da je ruska vlada pripravljena znižati osobe diplo- matskih zastopstev v Afganistanu, Per- ziji in v republiki Thiva. Tudi soglaš- da se določijo diplomatski zastopniki teh držav v sporazumu z angleškimi za- nanjim uradom.

Dnevna kronika.

— Kralj in kraljica odpotovala v Rumunijo. V soboto zvečer sta odpotovala kralj in kraljica z zasebno ladjo Karagorgije čez Prahovo v Zajčar, kjer sta v nedeljo prisostvovala dirkam. V Zajčaru sta ostala dva dni. V ponedeljek je bila svečana revija čet, nakar je kraljevska dvojica odpotovala v Rumunijo. Kraljevska oblast je prenešana na vlado. V Sinaji ostaneta 15 dni. V spremstvu je prvi adjutant general Hadžić, dvorni maršal polkovnik Damjanović in adjutant Popović.

— Iz državne službe. Dr. Pavel Lešovski je imenovan za provizornega honorarnega okrožnega zdravnika na Bregu pri Ptuj. — Absolvent srednje kmetijske šole, Franc Vardjan, je imenovan za prov. suplenta na kmetijski šoli v St. Jurju ob juž. žel. — Davčni sluga Josip Kastelic v Celju jet rajno upokojen.

— Novo lekarno ustanovi v Sevnici mag. pharm. Anton Abramović.

— Učiteljstvo in postranski zaslužek. Minister je izdal ferman, da je učiteljem zabranjeno se pečati s postranskimi opravki, češ, da to odvrača pozornost učiteljev od pravega poklica. Povedal pa ni, kdaj bo učiteljem dal take plače, da bodo lahko živeli.

— Prave nemške namene, ki jih imajo prirejanjem »kulturnih« slavnosti v Ptuj, itd., nam najbolje odkriva dopisnica, ki jo je prejel g. dr. A. Reisman iz Gradca in ki slove: »An die gemeine Orjunal Für ihre Schandtaten in deutschen Pettau werden wir einmal furchtbare Vergeltung üben, wenn der Tag der Befreiung unserer alten Heimat von Balkanjoche kommt. Heil Pettau! Die Vertriebenen aus Pettau.« — Brez komentarja.

— Ne samo ob slovesnih pojedinah, ampak v petek in satek naj kuhajo naše gospodinjje »Pekatec«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

— Nezgoda v Radvanju pri Mariboru. Breznik Joško, posestnik v Zg. Radvanju, je najel nekega tesarja, da bi mu zraven hlevov postavil škedenj ali pod. Ta tesar, ki je sicer dober delavec, a nima za taka podjetja koncesije, je postavil uto, nabijali so že strešna late. Da bi spravil zgradbo prej pod streho, so delali tudi v nedeljo dne 3. junija. Naenkrat se podere vseh šest glavnih stebrov, vsa zgrada se je porušila ter je pokopalo pod seboj gospodarja in tesarja. Oba so prepeljali z rešilnim vozom v mariborsko bolnico. Breznik je baje v obupnem stanju.

— Stekel pes. Dne 12. maja tl. se je pojavil v občini sv. Miklavž in v Vinškem vrhu, občina Brebrovnik, tuj, bel, mal pes s kratko dlako, z dolgim, na koncu malo košatim repom, z dvema rjavima lisama na čelu, s kratkimi po koncu stoječimi rujavimi ušesi, brez vratnega jermena in znamke ter je tamkaj

popadel tri pse, raztrgal eno kokoš ter ugriznil eno osebo. Nato je bil istotam pokončan. Pri raztelesenju navedenega psa se je uradno ugotovil sum stekline.

— Smrt znamenitega četaša. Dne 27. maja je umrl v Skoplju znameniti četaški borec Trajko M. Jovanović, zvan »Koporan Čauš«. Rojen je bil v Kričevu 1. 1887. Delal ni nikoli v svoj lastni blagor, ampak za idejo. Že zelo mlad je šel med četaše, da brani svoj narod in svojo domovino. Sodeloval je v četah vojvode Micka, Gligorija, Trbiča, Babunskega, Dolgača, Rajkovića in drugih. Preživel je mnogo ostrih bojev ter bil često ranjen. Sodeloval je v znamenitih borbah na Čelopeku, Nikuljanah, Bajrovihi, Monetu, Mokusu, Donencinu, Orašju, Zlomu Dolu itd., a za tem v vseh vojnah od 1. 1912. do osvobojenja. Bil je nepremagljiv junak. Pri njegovem pogrebu so sodelovale ogromne mase četnikov in ljudstva iz Skoplja ter cele Južne Srbije.

— Prenos kosti vojvode Vuka. Glavni odbor Udruženja jugoslovenskih četašev je v sporazumu z rodbino pokojnega vojvode Vuka, polkovnika Vojina A. Popovića, dolgoletnega šefa naše nacionalno-revolucionarne organizacije v Južni Srbiji za časa turškega robstva, sklenil prenesti njegove zemeljske ostanke s solunskega pokopališča v Beograd, kjer bodo položeni k večnemu počitku v svedobni domači zemlji. Prinos zemeljskih ostankov slavnega junaka se bo izvršil dne 24. junija ob sodelovanju vseh narodnih krogov.

— Bolgarski kmetje proti prenehanju dvigu valute. Dne 3. tm. so obiskali bolgarskega min. predsednika Stambolijskega delegati bolgarskih kmetijskih združenj in ga prosili, naj regulira prenehanje dviga leva, ker so mnenja, da ima svoje preste vmes špekulacija iz inozemstva, ki hoče letošnjo žetev po ceni nakupiti in tako uničiti bolgarsko izvozno trgovino. Stambolijski je obljubil, da se bo osebno zavzel za to vprašanje.

— Kako jedo in pijejo v Beogradu. Beograjska »Politika« prinaša: V mesecu aprilu letošnjega leta se je v Beogradu plačala trošarina v iznosu 1.294.092,95 Din. Ta dokazuje, da se v Beogradu precej poje in popije. Na prvem mestu, pravi »Politika« je treba navesti pijače. Beograd silno uniči alkohol. Samo v aprilu se je popilo v Beogradu 676.130 litrov pive. Če razdelimo to število na 30 dni, spoznamo da se v Beogradu spiše dnevno 22.563 litrov pive. Vino zavzema komaj drugo mesto: popilo se ga je v aprilu 489.249 litrov. Žganje stoji na tretjem mestu. Pilo se je vseh vrst od 10 do 20 odstotkov. Interesantno je, da se največ popije 10% žganja, ter močnega 20%. Popilo se je v tem mesecu v Beogradu vsega skupaj 114.407 l. žganja. Beograd pa ne pije samo alkoholne pijače, ampak tudi sodavice in limonado. V aprilu se je popilo 111.758 l.

sodavice in limonado. Če vzamemo, da ima Beograd nekaj preko 110.000 prebivalcev, potem pomeni to, da je vsak Beograjec, brez ozira na spol in starost popil v tem mesecu po 1 liter sodavice oziroma limonade. Dalje je popil Beograd v aprilu 915.284 litrov mleka, kar pomenja da se troši 30.509 litrov mleka dnevno, torej mnogo več nego piva. Istega meseca je bilo prinesenih v Beograd, razen onih od beograjskih kokoši, 149.639 kg. jajc. Ker pride na vsak kg približno 20 jajc, je Beograd v tem času pojedel torej 2.993.980 jajc, ali približno 30.000 jajc na dan. Kozličev, jagnjet in prašičev se je pojedlo v tem času 11.854 glav, odraslih prašičev pa 8.045. Če dodamo k temu še 21.305 kg rib in 55.097 kg mesa, slanina, gnjati, masti itd., potem se lahko trdi, da je Beograd velik mesojede, pravi »Politika«. Pojedel pa je še več: v aprilu je bila plačana trošarina od 13.462 glav razne živine. Ko se vse to pomisli, potem se izkaže, da je Beograd pojedel v teku enega meseca 1.000.000 kg. mesa, ali 10 kg. na osebo. Bombonov in podobnih stvari se je potrošilo 16.898 kg., kolačev in biskvitov 9.170 kg. ter 369.267 kg. sladkorja. Dalje je naše glavno mesto potrosilo še 1.267.518 zelenjave, sočivja itd., 57.195 kg. sadja, 29.828 kg kave in njenih surogatov ter končno — pa ne pojedlo — 5.491 kg cvetja in zelenjadi.

— Strašno priznanje v hipnozi. Neki ključavničarski pomočnik na Dunaju je živel v skupnem gospodinjstvu z neko šiviljo. Pomočnik je s pomočjo hipnoze ozdravil njeno živčno bolezen. Nato je hotel, da se z njim poroči. Čim pa je govoril o ženitvi, je vedno postala razburjena in je izjavljala, da se ne sme poročiti. Ker je hotel vedeti vzrok, je je hipnotiziral in v hipnotičnem spanju mu je na njegova vprašanja razodela, da jo je njen oče od njenega 7. leta naprej spolno zlorabljal in da je v 24. letu poročila otroka. Tudi je zverinski oče zlorabljal njeno sedaj 8 let staro hčerko. Ziočnice je izročil sodišču.

— Stinnes na Češkem. »Litova« noviny« javljajo, da se Stinnesova petrolejska družba poteguje za monopol na Češkoslovaškem, ker je Standard-Oil Company odložila podeljeno ji koncesijo.

— Obisk rumunskega kralja v Varšavi. Prihod rumunskega kralja v Varšavo je določen definitivno na 24. junija. Z njim pojdeti min. preds. Bratvanu in vojni minister.

— Švicarske banke za avstrijsko posojilo. V Oltenu (v Švici) se je vršilo zborovanje skupine švicarskih velebank; sklenile so prevzeti 25 milijonov frankov posojila Zveze narodov za Avstrijo.

— Mussolini na boji d' Annunzija. Iz Tista poročajo, da je odpotoval od tam z aeroplanom d' Annunzio v Pariz. V Parizu pa doslej ni došel, vsled tega vlada v fašistovskih krogih bojazen, da pripravlja d' Annunzio kako iznenađenje, ker je znano, da ni prijatelj Mussolinija.

Mariborske vesti.

Maribor 5. junija 1923.

m Častni večer predstojnika mariborskega davčnega urada gospoda Ivana Knopa. Dne 4. tm. so priredili uradniki mariborske finančne uprave gospodu Iv. Knopu, ki je po 46-letnem požrtvovalnem službovanju stopil v pokoj, v hotelu pri »Zamorecu« častni večer. Obila udeležba tukajšnjega in vnanjega davčnega ter finančnega konceptnega uradništva je pričala o priljubljenosti in spoštovanju, ki ga uživa gospod Knop. Finančni ravnatelj, gospod dr. Povalej ter predstojnik davčnega oblasiva gospod finančni svetnik Sedlar sta v vznešenih besedah slikala slavljenca kot vzornega uradnika-strokovnjaka, pa tudi kot narodnjaka, ki je ob času, ko nas je najhujše stiskala tuja pest, kot revizor davčnih uradov na Štajerskem neustrašeno ščitil slovensko davčno uradništvo. Posebno zahvalo mu je izrazil gospod nadupravitelj Štepec, ter mu poklonil lepo izdelano palico kot spomin davčnega uradništva, v finančni upravi zaposlene gospodične pa so slavljenca izročile krasen šopek belih vrtnic. Slavljenca se je spomnil tudi finančni delegat za Slovenijo gospod dr. Savnik, ki je brzojavnim putem izrazil zasluženo mu možu svojo zahvalo in spoštovanje, dospelo pa je tudi mnogo prisrčnih pozdravov iz vnanjih krajev. Sledilo je še mnogo nagovorov, nakar se je slavljenec ginjeno zahvalil za izkazano mu počaščenje. Ubrano petje kvarteta Matičarjev je pripomoglo, da je ta častni večer tako krasno uspel. Davčno uradništvo želi svojemu očetovskemu prijatelju, gospodu Ivanu Knopu, naj uživa zasluženi pokoj še mnoga leta pri najboljšem zdravju, ga prosi, da mu pomaga še naprej s svojim izkuštvom ter ga zagotavlja svoje večne hvaležnosti.

m Mariborskim mladim ljubom! Po mladek društva Rdečega križa v Mariboru bo proslavil obletnico kraljeve poroka na ta način, da bo priredil v nedeljo, dne 10. junija tl. cvetlični dan v prid najrevnejši mladini tukajšnjih šol. Občinstvo se naproša najprisrčneje, naj ne odklanja preprostih cvetic, ki jih bodo tega dne razpečavali Podmladkarji, temveč naj pridno sega po njih. Vsakdo naj da, koliko hoče sam, tudi najmanjši prispevek se bo sprejel s hvaležnostjo.

m Sreda 6. tm. v Grajski kleti koncert polnošteviline železn, godbe »Drava«, Začetek ob pol 20. uri.

m Gnezda ropajo. Prijatelji lista nam piše: Na križišču Cankarjeve in Askerjeve ulice sem videl na nekem dravcu oropano ptičje gnezdo, kjer je getovo mel vmes svoje prste kak poudariti po balni. Na nekatere drevesih so veje odrezane in odlomljene, da hudobneži lažje brskajo po ptičjih gnezdi. Ker svari po časniki nič ne pomagajo in ker je tudi nadzorovanje dreves zelo težavno, bi

»Kako čudne misli yam prihajajo v glavo.«

»No, le pogledite tole,« ji je pokazal skledico mleka, ki je stala na blagajni.

»Ne, mačkice ni pri hiši. Le leoparda in pavijana redimo.«

»Saj res! No, leopard je precej velika mačka in dejal bi, da mu skledica mleka ni najmanj ne zadostuje. To zagotovo bi hotel na vsak način rešiti.« — Počel je pred leseni stol in je motril sedalo z največjo vnejo in natančnostjo.

»Hvala lepa, stvar sem malone dognal,« je dejal prijatelj. Nato je vstal in vtaknil leče v žep. »Halo, tu je nekaj zanimivega.«

»Stvar, ki se je prijelo njegovo oko, je bil kratek pasji bič, ki je visel nad posteljo. Bič je bil zvit v zadrgo.

»No, Watson, kaj se vam zdi tale n-ganka?«

»To je povsem navaden bič, dasi ne vem, čemu je tako vezan.«

»To ni kar si bodi! Oh, svet je hudooben! Najhujše pa je, če snuje bistroumen človek zločine. Mislim, da sem videl dovolj, gospodična Stonerjeva, in če dovolite, še malo pošetamo na trati pred hišo.«

Nikoli nisem videl prijateljevega obličja tako ozlovoljenega. Se nikoli ni bil tako naježil obrvi, kakor jih je nasršil, ko smo ostavljali kraj, ki ga je bil pravkar preiskal. — Dolgo smo se izprehajali po trati, a niti gospodična Stonerjeva, niti jaz se nista drznila motiti toka njegovi misli. Nenadoma pa se je zdrnil iz sanj.

(Dalje prih.)

Pisani trak.

Angleški napisal A. Conan Doyle.

Poslovenil Karel Pr.

Dalje

Gospodična Stonerjeva mu je storila po volji. Holmes si je najprej natančno ogledal sobo skozi odprto okno, potem se je na vso moč trudil, da bi odprl oknico, a ni uspel. Nikjer ni bilo razpoke, skozi katero bi bil mogel zabosti nož in dvigniti drog. Nato je z lečo ogledoval tečaje, a bili so iz močnega železa in čvrsto vsajeni v trdno zidovje.

»Hm,« je dejal in čehljaj v zadregi svojo brado: »moja razlaga ne obvelja brez težav. Nič ne more vdreti skozi te oknice, če so zapahnjene. Dobro, videli bomo, ali posveti v notranosti hiše kaka luč v to neprodno temo.«

Ozka stranska vrata so držala na čedno opran hodnik. Proti hodniku so se odpirale tri sobe. Holmes tretje sobe ni maral pregledati, zato smo stopili takoj v drugo, v kateri je pretečeno noč prespala gospodična Stonerjeva in kjer je bila pred dvema letoma dohitela njeno sestro žalostna usoda. Bila je prav udobna soba z nizkim stropom in velikim kamnom, kakršnega najdeš le v starih dvorcih. V enem kotu je stal predalnik, v drugem ozka postelja, ki so jo zaslanjale od zida bele deske, poleg okna pa je čepela toaletna mizica. Ti predmeti in dva pletena naslonjača so tvorili vse pohištvo; na sredi sobice je ležala zametasta preproga. Zid je bil obložen z rjavimi črvjavimi hrastovimi deskami, ki so bile tam, kjer so bile tako črne, da so rabile br-

ko ne že v prvotnem dvorcu. Holmes je potegnil naslonjač v kot in je tiho sedel, dočim so mu tekale oči okoli in okoli, gor in dol po sobi in motrile vsako podrobnost.

»Kje pa zvoni, če potegneta za ta trak?« je na vse zadnje dejal in pokazal na debelo vrvo, ki je visela nad posteljo; nie čop pa se je dotikal malone zgloavlja.

»V sobi naše hišnice.«

»Vrj se mi zdi novejša ko druge stvari v sobi.«

»Da, namestili so jo šele pred nekoliko leti.«

»Vaša sestra jo je zahtevala, kaj ne?«

»Ne, nikoli nisem čula, da bi bila zvonila. Vedno sva hodili sami po stvari, ki nama jih je bilo treba.«

»Res, prav nepotrebno se mi zdi, da so obesili tu tako zal trak za zvon. Oprostite mi, nekoliko trenutkov, da preiščem pod. Legel je na trebuh in z lečami v rokah drsal sem ter tja po podu.

Natančno je ogledoval presledek med deskami. Prav tako skrbno je preiskal les, s katerimi so bile obložene stene, na vse zadnje pa je stopil k postelji in dolgo strel vanjo. Gor in dol mu je lazilo oko po zidu, nenadoma pa je krepko potegnil za trak.

»Kaj pa to pomeni,« je dejal začudeno. »Zvon je mutast?«

»Ali neče zvoniti?«

»Trak še privezan ni na žico, kako bi potem zvonilo. To je silno zanimivo. Zdaj se lahko praverite, da je privezan h kavliju, prav nad rupico za vetrilo.«

»Kako neznančno je vse to. Se nikoli nisem bila tega ozirala.«

»Čudno, čudno je to,« je zamrmral Holmes in vlekel za vrvi. »V tej sobici sem izteknil nekaj prav izrednih naprav. Kakšen bedak je bil na primer zidar, ki je namestil vetrilo nad dvema sobama; saj bi ga ne bilo stalo večjega truda, da je spojil spalnico z vnanjim čistim zrakom.«

»Tudi vetrilo je še novo,« je dejala gospodična.

»Prej, ko ne so prebili zid ob istem času, ko so obesili trak na zvon,« je pripomnil Holmes.

»Da, ob tistem času so marsikaj popravili v hiši.«

»Čudni in zanimivi popravki: traki za zvonove, ki ne zvonijo in vetrila, ki je pridiljo zrak. Dovolite, gospodična Stonerjeva, da premostrimo še zadnjo sobo.«

Soba doktorja Roylotta je bila večja od pastorkine spalnice, sicer pa prav tako preprosto opremljena. Vojaška postelja, majhna lesena polica polna knjig, večina tehnične vsebine, naslonjač poleg postelje, preprost lesen stol ob steni, okrogla miza in velika železna blagajna, to so bili najvažnejši predmeti, ki jih je ogledal Holmes, ko je počasi hodil po sobi in motril vsako stvar z največjim zanimanjem.

»Kaj je tu notri,« je vprašal in pokazal po blagajni.

»Listine mojega očima.«

»Oh, torej ste že kdaj pokukali v omaro? Kaj?«

»Nekoč se mi je to posrečilo pred nekoliko leti. Še dobro vem, blagajna je bila polna papirja.«

»Da ni kako mače zaprto v blagajni?«

bilo umestno, če bi debela teh dreves obdali z dvakratno bodočo žico, s čimer bi se zaščitila drevesa in ptičja gnezda. — Stroški bi se poravnali s prispevki občine, Opleševalnega društva in okoliških hišnih posestnikov; marsikdo bi prostovoljno daroval v ta namen, mogoče bi se dobila tudi žica zastoj.

m Za Lužiške Srbe. Opozorjamo na predavanje g. Džamonje o Lužiških Srbih, ki se vrši v petek dne 8. tm. ob 20 uri v mali kazinski dvorani. O predavanju smo poročali obširneje v včerajšnji številki.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

m Državna borza dela v Mariboru naznanja, da v torek in sredo 5. in 6. tm. vsled selitve v nove uradne prostore ne bo poslovala za stranke. Od 7. junija naprej bodo uradni prostori Državne borze dela v Mariboru na Slomškovem trgu 3. Številka telefona ostane ista kakor doslej, t. j. 215.

m Poziv kolesarjem-dirkačem kolesarskega društva »Perun« na sejo, ki se vrši dne 6. tm. ob 20. uri v običajnem lokalu. Določil se bode natančen program glede tekme in izleta v Celje dne 10. junija. Vabi se tudi prijatelje kluba. Posebno se opozarja, da imajo izletniki na železnici polovično ceno za vožnjo v Celje in nazaj v Maribor.

m Zadnji vlogi. Vloga minulo nedeljo sta bila izvršena pri pečarju Sircu v Gosposki ulici in pri zdravniku dr. Benjaminu Ipavcu v isti ulici. Dr. Ipavec je odšel s svojim bratom na izlet k Sv. Urbanu. Med 16. in 18. uro se je nankrat pojavilo pred hišo par moških. Eden je imel obvezano glavo, tako da so stanovalci hiše mislili, da gre za pacijenta, dasi je dr. Ipavec specialist za ženske bolezni. Ko so vlogilci videli, da ljudje nič ne sumijo, so šli v I. nadstropje, odprli z vetrni stanovanje in odnesli srebrno budilko, belgijski browning, 300 D, zlate manšetne gumbe zdravnikove in bratove. Škode je krog 20.000 kron.

m Nesreča s koso. Včeraj je 64-letni viničar Alojz Breznik, stanujoč v Rošpahu št. 92 kosil seno ter hotel nabrusiti koso, pri tem pa mu je kosa padla tako nesrečno na roko, da mu je v zapestju presekala kožo in žile. Pozvan je bil rešilni oddelek, ki mu je roko obvezal ter ga prepeljal v bolnico.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Torek, 5. junija ob pol 20. Mladinska prireditev deške osnovne šole I. in deške osnovne šole III.

Sreda, 6. junija zaprto.

Četrtek, 7. junija Zvesti tovariš, A.

Petek, 8. junija ob 15. Hasanaginica, izv. dijaška predstava.

Sobota, 9. junija Cavalleria rusticana, izv. Premijera. Gostovanje g. Zd. Knitla, člana zagrebske opere.

Sprememba repertoarja. Repertoar se v toliko spremeni, da je v četrtek »Zvesti tovariš« za ab. A. in v soboto premijera »Cavalleria rusticana«.

Mladinska prireditev. Opozorjamo na današnjo mladinsko prireditev, ki je v nedeljo zelo lepo uspela. Na sporedu je Finčgarjeva igra »Vedež«, telovadni nastopi, in krasni pevski nastop »Letni čas«, kjer nastopi okoli 300 pevcev in pevč. Opozorjamo, da se prične predstava že ob pol 20. in ne ob 20.

»Hasanaginica«. V petek 8. junija ob 15. uri se vprizori krasna Ogrizovičeva drama »Hasanaginica« za dijače ob znatno znižanih cenah. Igra se v originalu.

Cavalleria rusticana. V soboto 9. junija se vprizori krasna Mascagnijeva opera »Cavalleria rusticana«. O tej velkopopularni in krasni operi bomo poročali obširneje jutri.

Objave.

Š Mestni kino. »Demonska žena«, ameriška drama v 5 dejanjih z Kathleen Williams v glavni vlogi, se predvaja v torek, sredo in četrtek.

Š Poletno veselico priredi podružnica Pobrežje kulturnega društva »Svoboda« dne 10. junija na vrtu gostilne Brbenščuh v Drevoredni ulici 3. Godba, petje, ples ter veliko drugo. Vstopnina 4 D. v predprodaji 3 D.

Kultura in umetnost

VII. »Groharjeva« razstava.

Umetniški klub »Grohar« si je nadel že lanske jeseni nalogo, seznaniti mariborsko javnost z deli umetnikov, ki ne živijo v našem mestu ali njegovem upravljem ozemlju. Na V. razstavi nam je klub predstavil Tirolca Johanna Heppnerja, na VII. pa ljubljanske slikarje združene v mladem klubu »Vesna«. Že prvi pogled po razstavi dvorani nam pokaže, da je med člani tega kluba nekaj skupnega, da stoje vsi na neki srednji liniji. Njihova dela so večinoma tehnično dovršena, manjka pa jim čisto duševnosti. Novih poti, razen morda enega, dveh, ne ubirajo; veliki boji novih smeri v slikarski umetnosti so jih pustili ob strani, zato je klubovo ime »Vesna« brez vsakega simboličnega pomena, brez zveze z njegovo umetnostjo. Posebno številno je na razstavi zastopan pastel; njegova najizrazitejša mojstra sta Franjo Kopač in Avgust Bucik. Tudi olje ima svoje zastopnike, nekaj pa je tudi grafike, v kateri se poizkušajo skoro vsi člani z večjim ali manjšim uspehom. Najslabše je zastopan akvarel; pravega akvarela na razstavi pravzaprav sploh ni.

Vsega skupaj je razstavilo osem umetnikov osemindeset del. Prvi po razvrstitvi aranžerjev je Franjo Kopač, profesor državne gimnazije v Kranju. Razstavil je 17 del, ki so razen treh samih pastelj in portretov. Zdi se, da je pastel glavna panoga, kateri se posveča z vso ljubeznijo, zato pa so njegovi pastelni portreti tehnično dovršeni. Barve so harmonično ubrane in žive — včasih pa preveč omledne. Eno pa je pri njegovih tehnično dovršenih slikah — manjka jim duševnosti. Najboljše njegovo delo je brez dvoma »Judita«, slika polna harmonije, pravilnega diha in nima osladnih barv kakor n. pr. »Življenje in smrt«, ali »Greha«. Ostali njegovi pasteli se kretajo v sredini med »Judito« in »Življenjem in smrtjo«. Omembe vredna je slika »Naša babica« v slovenski narodni noši in z okvirjem v narodnih motivih. V sliki »Zima« je hotel kreniti v drugo smer, se mu pa ni posrečilo in je le pokazal, da tu ni tako doma. Med grafiko ima Tavčarjev portret, ki ni slab.

Rudolf Marčič je zastopan z osmimi oljnatimi slikami, med katerimi je najboljše »Bled« (21). Sicer so pa skoro vse njegove slike motivi z Bleda. Odlikujejo se njegova dela po barvni skladnosti, sicer pa je odločno pretrd in ne nudi nič novega. Posebno trda je slika »Tivoli«.

Gašpar Porenta je izrazil portretist — ali v slabem smislu. Svoj model postavi v primerno pozo, kakor fotograf; »Stara dama« ima celo rjuho za ozadje. Razstavil je tri slike, ki ne segajo preko povprečnosti, kažejo pa, da se bo razvil v bodoče gotovo v drugo smer.

Henrik Smrekar ima 11 del: perorisbe, radiranke, kolorirane risbe, akvarel, in eno olje. Oljnatna tehnika ni njegovo polje, krasne pa so njegove grafične stvari. Prave umetnine so »Rajska ptičica«, »Gospodar močvirja« itd. Povsod je originalen in več ali manj humorist. Njegova umetnost je tesno spojena z dušo našega naroda in je radi tega topla in simpatična. Sicer pa je Smrekar že itak dovolj znan in bi bilo odveč govoriti o njem obširneje.

Šaša Šantel ima največ del in to v skoraj vseh tehnikah. Je dober v olju in v grafiki, pa ne v vseh delih enako. Najboljše so njegove marine. Tintam je pretrd, prehladen, zna pa biti tudi iskren in topel. Nekatera njegova grafična dela — in teh ima veliko — so zelo dobra. Novega tudi on ne nudi nič.

Mirko Šubio ima razstavljenih 6 del in je med vsemi najmodernejši, pozna pa se mu, da šele išče prave poti in da bo poizkusil še mnogo, predno bo zasidral svoj čoln v varnem pristanu. Gotovo pa je, da je nadarjen in da ima nekaj samostalnega, kar se izraža istotako v olju kakor v pasteli, olju in lesorezu.

Rajko Šubio je grafik. Razstavil je tri majhne stvarce, bakropis, radiranko in lesorez, ki so vse jako dobre. Razvil se bo še lahko v enega naših najboljših grafikov, posebno če bo postal bolj samosvojen. Njegova vestnost in talentiranost dajeta najboljše nade.

Zadnji je Avgust Bucik, nedvomno najmarkantnejši umetnik »Vesne«. Kakor Kopač, tako je tudi on zaljubljen v pastel. Tudi on se razlikuje ne le od

Kopača, ampak tudi od vseh ostalih in je najbolj originalen. Pri njegovih portretih prevladujeta rjava in rdeča barva. Presoditi njegovo originalnost ni lahko; človek res ne ve, ali je to prava ali ne-prava pot v bodočnost, ve pa eno: — da njegova dela ugodno uplijejo in razvedre po prejšnji monotonosti. Portreti so si v dovršenosti in vplivu na gledalca skoro vsi enaki, samo »Deklica« vpliva s cinobrom v licih dokaj omledno, dočim je sicer dobra. V olju dela drugače, enako pa v olju. Lepe so tudi njegove kolorirane perorisbe. Več bomo spregovorili o njem takrat, ko ga bomo videli drugič.

Končno je treba omeniti še to, da aranžma cele razstave ni ravno najboljši. Bolj preštudirana razvrstitev del, posebno v svetlobnem oziru, bi vplivala bolj in bi nudila več preglednosti. Slab obisk je zopet nov dokaz malomarnosti, in otopenosti, ki se je polastila zadnje čase naše javnosti in grozi z uničenjem vsega našega prosvetnega in umetniškega javnega dela.

Anonimus.

x Nova zbirka moških zborov. V založbi Glasbene Matice izšla je pravkar zbirka treh moških zborov znanega skladatelja Josipa Pavčiča. To so trije moški zbori in sicer: Pesem (besedilo Zupančičevo), Nocoj je pa lep večer (narodno besedilo) ter Majoličica (besede Golarjeve). Zbori so lepo pevni ter se bodo vsled svoje izredne melodioznosti takoj priljubili pri naših pevskih zbora. Zbirka se dobiva v Matični knjigarni na Kongresnem trgu, poslojše Filharmonično družbo. Ravnotam se dobivajo tudi posamezni litografirani glasovi. Zbirko pevskim zborom najtopleje priporočamo, pridružujemo si pa še podrobno oceno.

Sokolstvo.

o Akademija Sokolskega naraščaja se vrši letos v soboto 9. junija ob 20. uri v Narodnem domu. — Te besede zvane že dalje časa v stoterih nežnih dušah vseh onih, ki pridno vadijo v telovadnicah in koprneče čakajo deca, ko pokažejo tudi drugim, kaj so se naučili s tihim, smotrenim delom. Ta večer hočejo javno pokazati svojim starišem in vsem prijateljem Sokolske mladine, da so si svesti svoje naloge. Zato vabijo k svoji prireditvi vse njim naklonjeno odraslo občinstvo v Nar. dom, da vidijo njihove proste vaje, čujejo klice njihove duše. Naj ne bo nikogar, ki bi si ne rezerviral tega večera za Sokolsko mladino, da pokaže že s svojim posetom simpatije do naraščaja in ga navduši za trdo pot v bodočnost. Zato: vsi 9. junija v Narodni dom!

o Sokolsko društvo v Mariboru priredi dne 29. t. m. popoldanski izlet v Pesnico, kjer bo na posestvu br. Kerenciča javna telovadba mariborskega društva in jarenskega sokolskega odseka in narodna veselica. Vsa priredba se vrši v korist sokolskega doma v Jarenini in je zagradel potrebno, da se pridruži mariborskemu Sokolu čimveč narodno zavedenih občinstva na izletu v Pesnico, utvajevala pa naj bi ta dan tudi druga prijateljska društva, da ne določajo ta dan svojih priredb. Natančnejši spored izleta se pravočasno naznanil.

o Zlet koroškega sokolskega okrožja v Dravogradu. V nedeljo je priredilo koroško okrožje mariborske sokolske župe svoj zlet v Dravogradu, ki je v vsakem oziru lepo uspel. Udeležila so se ga vsa okrožna društva: Prevalje, Črna-Mežica, Guštanj, Marenberg-Vuzenica, v jako častnem številu je došlo društvo iz Slovenjgradca, Studencev in mariborski Sokol. Popoldne je bila seja okrožnega tehničnega odbora in skušnje. Ob dveh popoldne se je razvila po trgu veličastna sokolska povorka, v kateri je bilo zastopano članstvo s praporom mariborskega sokolskega društva, naraščaj, deca, oddelek vojaštva in mnogo narodnega občinstva. Trg je bil v zastavah. Ob pol 4. uri se je na posestvu starostve domačega društva br. Grisogono pričela javna telovadba ob navzočnosti številnega občinstva iz vseh naših obmejnih krajev. Telovadba je nudila pestro sliko sokolskega vzgojnega dela, vrstile so se točke članov, članic, moškega in ženskega naraščaja in deca hitro druga za drugo, večina s spremljevanjem narodnega železničarskega glasbenega društva »Dravograd« iz Maribora. Nastopil je tudi burno

aklamiran, oddelek vojaštva z vezbami s puško. Javni nastop je trajal nad dve uri in ga je vodil marljivi okrožni načelnik br. Mravljak iz Vuzenice. Po končani telovadbi je zbrano sokolstvo pozdravil br. Grisogono in na to župni podstarosta br. Novak, ki se je v daljšem govoru predvsem spominjal narodnega borce in mučenika Endlicherja in judenburških žrtve, poudarjal važnost sokolskega dela ravno v obmejnih krajih in končno čestil društvo koroškega okrožja na lepem uspehu javne telovadbe. Ljudska veselica, ki se je nato vršila, je bila kar najboljša obiskana od strani domačega prebivalstva in gostov in boudonesla marljivemu sokolskemu društvu v Dravogradu-Mežici lep gmotni uspeh, kar je tem potrebnije, ker si društvo namerava v kratkem postaviti lasten Sokolski dom.

o Slov. Bistrica. Društvo »Sokol« v Slovenski Bistrici proslavi dne 10. tm. razvitje prapora naraščaja s sledečim sporedom: v soboto, dne 9. tm. ob 8. uri zvečer v hotelu »Beograd« družabni večer združen z nagovorom, telovadnimi nastopi vrste moškega naraščaja ter uprizoritvijo enodejanske veseligrice »Pri puščavniku«; v nedeljo, dne 10. tm. ob 3. uri popoldne na prostoru hotela »Beograd« javni telovadni nastopi domačega sokolskega naraščaja in gostov, slavnostno razvitje prapora, obhod in po obhodu ljudska veselica. Pri družabnem večeru v soboto igra poljičanska godba, pri nastopu in veselici v nedeljo pa mariborska vojaška godba. Odbor vabi prijatelje sokolstva k najboljši udeležbi.

Sport.

: Old boys Rapid : Maribor. Nedeljska tekma je končala v razmerju 4:2 za Rapid. Sodnik g. Hrast.

: ISSK Maribor. Obvezna vaja za prvo, kakor tudi za rezervno moštvo je v sredo in petek, vsakokrat ob 18. uri. Sodnik g. Honomiehl. — Odbor.

: Jugoslavija - Poljska 2:1. Iz Krakova javljajo, da je tamkaj jugoslovanska reprezentanca v tekmi s poljsko dossegla lep uspeh in zmagala v razmerju 2:1 ter tako popravila lanski poraz v Beogradu.

Izpred sodišča.

Izpred celjske porote.

Dne 4. tm. se je pričelo poletno zasedanje celjske porote. Prvi je bil na vrsti 20-letni tovarniški delavec iz Štor Kamila Zelič, ki je dne 22. aprila v Št. Rupertu nad Laškim povodom nekega pretepa trikrat z nožem sunil Josipa Zakuška, da je izkrvavel in umrl. Zelič, katerega krivdo uboja so porotniki potrdili z 3 proti 3 glasovom, je bil obsojen na dve leti težke ječe.

Maribor, 1. junija.

Z nožem v hrbet.

20letni posestniški sin Janez Bračko v Žitnicah, okraj Sv. Lenart v Slov. goricah, se je dne 14. septembra l. l. sprl s posestniškim sinom Friderikom Gorjupom. Pri tej priliki je Bračko zabodel svojega nasprotnika z nožem tako v hrbet, da je prodrl nož v prsno duplino in je postala poškodba smrtonosna. Bračko je bil obsojen radi hudodelstva težke telesne poškodbe na 6 mesecev težke ječe.

Goljuftiva krida.

42letna, bivša kavarnarica Marija Šuligoj v Mariboru, se je zagovarjala pred senatom radi hudodelstva goljuftive kride. S sklepom okrožnega sodišča v Mariboru, z dne 6. februarja je bila odrejena na otvoritev konkurza nad premoženjem zakupnice kavarne »Beograd« v Mariboru današnje obdolženke Marije Šuligoj. Dosedaj je 47 upnikov priglasilo svoje terjatve. Kot upravnik konkurzne mase je bil določen odvetnik dr. Blanke, ki je dne 7. februarja zatvoril obrtni prostor obdolženke. V blagajni ni našel nobene ga denarja. Dognal je tudi, da je Šuligoj tik pred razglasitvijo konkurza in še cel dan dan otvoritve konkurza odstranila oziroma prodala več posameznih predmetov od kavarniškega inventarja in tudi iz zasebnega stanovanja kakor: žlice pločnice iz alupa srebra, steklene krožnike za pivo, srebrni čajni set, in

salno mizo, glasovir, šivalni stroj in še več drugih reči. Suligopznanika, da bi odstranjevala ali razprodajala posamezne dele svojega premoženja v namenu preprečiti ali zmanjšati izplačilo svojih upnikov. Prizna le, da je prodala glasovir za 38.000 K in je kupnino porabila za tekoče dnevne potrebe. Po pričah je dokazano, da je obdolženka zelo slabo gospodarila ter živela zelo potratno in da je že zadnje tri mesece pred 7. februarjem vedela, da bo prišla v konkurz, ker so se

dolgovi vedno množili. Sodba se glasi na 1 mesec ječe.

Tatvina kolesa.

18letni hlapec Friderik Hojč v Orehovcih, okraj Gornja Radgona je dne 23. decembra l.l. ukradel trgovcu Jožefu Korn iz veže gostilničarja Ivana Kaufman v Gornji Radgoni kolo, ki je bilo vredno 6000 K. Hojč, ki tatvino kolesa prizna, je bil obsojen na 3 mesece težke ječe.

Mala oznanila.

V službo sprejme večja tovarna samskega, treznega in zanesljivega električarja, izkušenega ključavničarja ali mehanika, ki ima oblastno potrjeno zmožnost nadziranja elektr. naprave visoke napetosti, se razume izvršno na nje vod in napravo razsvetljave, dalje na popravila elektr. motorjev ter na izvršitev visokih instalacij. Po preizkušnji je služba trajna in plača dobra. Pismenim ponudbam je priložiti prepise spricval ter natanko navesti dosedanje službovanje. Istotako zahtevke glede plače. Ponudbe je vpsolati pod "Tovarna 777", Maribor, poštneležeče, glavna pošta, 1051 3-3.

Gospodična, večša stenografija in strojepleja, iče službe. Na stopi tudi kot praktikančija. Ponudbe pod "V. S." na uprave lista. 1108

Sprejme se za lov in domačo delo zanesljiv fant, veščine prost. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravnistvo tega lista. 1092 3-3

Čepice po neverjetno nizkih cenah, perilo, kravate, nogavice in ostalo medno blago priporoča nova modna trgovina B. Veselinović & Komp. Maribor, Gosposka ulica 26 974 6-1

Cement, opeko, slamo, seno, oves, koruzo, krompir, drva, premog vedno pri Andreju Oset, Maribor, Aleksandrova c. 57. Telefon 88. 930 20-19

Skoraj nov šivalni stroj za krojače se takoj proda. Ein spilerjeva ulica št. 40, Sever. 1095 3-3

BERSON

Berson je in ostane najboljša kvalitetna znamka. Varuje čevlje, cenejši in trpežniji je od usnja. Od vašega čevljarja zahtevajte, da vam pritrdi Berson gumi podpetnike in gumi podplate.

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

Pristopajte

k Jugoslovski Matici.

Podpirajte slovenske tvrdke!

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra.

(Dalje.)

(111)

V hipni drznosti Julijeta popusti in — pokaže svoj obraz kralju. — V istem trenutku pa tudi že pade pred Ludvika XV. na kolena prosič:

»Milost, — milost!«

»Ivana? — Vi, kdo ste pač vi?«

Kralj je spregovoril te besede s hrupnim glasom, v katerem se je tresel gnev, jeza, — katerega je komaj zadrževala prirojena mu ljubezljivost, ki ga ni vpričo žensk nikdar zapustila.

Skoro bi ga jeza in tudi sram zadušila. — Njegov obraz se je porušil kot da hoče že zatrti jeza ponovno izbruhniti.

Obstala sta tako — ona pred njim na kolenu, hropeč v strahu pred odločitvijo, ker je razumela ogromnost svoje prevare; — on pa pred njo, zmešan, obvladan od tistega sramu, ki navdaja moškega, če opazi, da se ga je imelo za norca, kakor otročaja.

Slednjič se je kralj obrnil proti vratom s kretljivo polno zaničevanja, katere pa Julijeta ni opazila.

Edina misel kraljeva je bila v onem trenutku, da se ne sme ponižati ter zahtevati opravičbe. — Mora oditi brez vsake besede, uničiti vsiljenko s svojim vidnim zaničevanjem, — pustiti strežaja na straži, hiteti v grad, da zaprejo neznanke, to je bilo vse, kar je hotel storiti. — Ne poznati usmiljenja za ono, ki ga je imela za norca, — ki je zasmeličevala njegovo čast kralja, — njegovo samoljublje.

Julijeta je še vedno klečala pred kraljem in ni bila v stanu zaječati niti jedne besede. — Opazila je, da hoče oditi.

Ta molk, navidezna mirnost, ogorčenje brez besed, — to je bilo vse hujše od onega, kar je pričakovala. — Kralj ji je obrnil hrbet in je niti ni več pogledal; — ona za njega ni obstajala, — bila je stvar,

ki bi ne smela biti tamkaj, — še hujše, — ona je bila nič, — nič!!

Hotela je prositi, se ponižati, — zaječati prošnjo oduščanja, ali bila je kot okamenela.

Kralj je bil že pripravljen, da odide, — dejal si je klobuk na glavo in se obrnil proti vratom, da gre.

Ali ko je hotel že prijeti za kljuko, se vstavi pobledevši.

»In Ivana, — Ivana? — Kaj se je njej zgodilo?«

V prvem hipu užaljenega ponosa je pač pozabil nanjo, — hipoma pa ga je presunila misel, da je Ivana morda sokrivka nesramne prevare, Ali — v čast mu bodi rečeno, — to misel je takoj zavrgel.

A ravno tako hitro ga je prevzela bojazan, da je morda ona sama postala žrtev nevredne pasti in zalezovanja.

Pozabil je že sam nase in mislil le na njo.

Vrnil se je k Julijeti, jo trdo prijel za roke, jo vzdignil in s strogim pogledom v njene oči je vprašal:

»In gospa d' Etioles? Kaj ste naredili z njo?«

To vprašanje je razpršilo deloma grozo, ki je navdajala do tedaj Julijeto. — Povzdignila je svoj obraz do kralja, — in z vso strastjo, ki jo je delala še lepšo, — z očmi, v katerih so se blestele solze, s tresočimi ustnicami je trpko odgovorila:

»Bodite zagotovljeni, — ona, katero vi ljubite, — je na varnem, dosti bolj na varnem, sire, kot nesrečnica pred vami, katere vi ne ljubite.«

Pri teh besedah, ki jih je izrekla Julijeta z ginenim, tresočim glasom, je kralj bolj pazljivo pogledal neznanke.

Spomin na ravnokar preteklo ure ga je obvladal.

Odkritosrčnost te ženske je bila jasna, — Ivana gotovo ni bila v nevarnosti. Obvladala ga pa je tudi radovednost.

Kdo je bila ta ženska pred njim? — Kako in zakaj je bila tu? —

Kaj naj pomeni kruta prevara? —

Hotel je zvedeti, — vse, popolnoma

Slavenska banka d. d., Zagreb

Podružnica Maribor,

Aleksandrova cesta šte. 11

Delniška glavnica Din 50.000.000—

in rezerve preko Din 12.500.000—

Vloge čez Din 125.000.000—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Velikovec, Vršac.

EKSPozITURE:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencija: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE:

Ljubljana: Slovenska banka.

Split: Jugoslavenska industrijska banka d. d.

Budapest: Balkan Bank r. t., Vaczi utca 35.

Wien I.: Bankhaus Milan Robert Alexander, Augustinerstrasse 8. 453 44—1

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Sirite povsod naš list!

In s strogim glasom, v katerem pa ni več odneval zvok zaničevanja, ki je preje uničil Julijeto, je zopet vprašal z besedami, katere so bile preje ostale brez odgovora:

»Kdo ste vi gospa?«

»Ah, sire,« — je odvrnila. — »Moj obraz se pač ni vtisnil v vaš spomin. — veličanstvo! — Vsa moja nesreča izhaja iz moje blazne misli, da je kralj na veselici v mestni hiši obšnil z dobrotnim pogledom moje osebo. — Kako bridko sem se motila.«

»Grofica du Barry,« — je tedaj vzklilnil kralj, spoznavši Julijeto.

In odkrivši se je galantno po tedanji šegi pozdravil grofico.

Ludvik XV. ni čutil nikake simpatije do grofa du Barry — njegov temen obraz se mu je dozdeval nekak madež med njegovimi blestečimi dvorjanskimi.

In — pa — Ludvik je bil v svoji duši res priprosto meščanskega duha.

Malenkostna ideja, da je tedaj nekako prevaril enega svojih dvorjanov, četudi ne ravno najbolj priljubljenega in najsimpatičnejšega, vendar enega izmed najzvestejših, — ga je delala ponosnega, — dogodek mu je jel dopadati.

Da bo tisti zmeraj temno zastri obraz postal še smešen, to ga je kar navdajalo z nekako pikantno veselostjo. — Istočasno pa se je njegova ogorčenost naproti Julijeti jela topiti.

Sicer pa, — Julijeta je tudi vedela, da je jako lepa.

In lepa ženska, ki se zaveda svoje lepote, — svoje oblasti, se čuti nepremagljivo tudi v pričujočnosti samega kralja, bodisi tudi najmočnejši, najoblastnejši.

Vladarstvo, — lepota — dve oblasti, ki sta si jednaki. — Težko bi bilo odločiti, katera je močnejša, oblastnejša, česa bi se bilo bolj za bati, ali lepe hudobne ženske ali pa zlobnega kralja.

Gotovo bralec lahko oporeka, da si lepota in hudoba navadno nista družici, — to je zopet zadeva, o kateri bi se pač lahko filozofiralo do konca dni.

Da se pa povrnuemo k Julijeti, — lahko rečemo, da ni bila hudobna, a bila je

prav posebno zviata. — Razumela je bliskoma, da je največja nevarnost prešla. — »Grofica du Barry,« — je vzklilnil Ludvik.

»Da, sire,« — je odvrnila Julijeta povdarjajoč s tresenjem razburkanih nedrih svoj nemir, ki je pojmal z gotovostjo, da se ji ne zgodi nič hudega več. — »Grofica du Barry, ki vas kleče prosi, da ji odpustite prevaro, v katero se je podala le iz edine želje, — ki je bila navdahnjena, od — — — — —

»Od koga, — gospa? — Ven z besedo. — Prosim vas.«

»Od nikogar, sire. — Oziroma bolje povedano, — od nekega trmoškega, oblastnega boga, — kateremu se revna ženska duša ne more zoperstavljati uspešno, kajti tiral, vlekel me je le k vam. — In ta oblastni bog, — vi dobro veste, kako se zove.«

Govorila je v obširnem in olepčitem slogu tedanjih časov, ko sam Watteau ni znal lepšega, kot da je svoje dražestne pokrajine obiludil z debeloloknimi amorini, — z obširnimi besedami o njih dnu, ko se je ljubezni, temu najplemenitejšemu čustvu dalo ime Cupido, in s takim govorom se je Julijeta seveda približala tudi čustvu in okusu kralja Ludvika XV.

Ludvik XV., — ki ni imel poguma, da bi bil šel obiskat Ivano brez posebne povabila, — Ludvik XV., ki se je takorekoč v dnu svojega bistva bal nove velike resnične strasti, — Ludvik XV., ki je obstal nekako boječ, ostrašen, kot v spoštovanju pred ljubezni do Ivane, — se je takoj počutil dobro v tem ozračju lahkokrilega Amorja.

Glokobo čustvovana, vse obvladujoča ljubezna, — ta ga je vznemirila, strašila.

(Dalje prihodnjič.)

Obiskujte mestni muzej

v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.